

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Afdoening moties 1108 en 1109

Geachte Statenleden,

Middels deze brief geven wij opvolging aan moties 1108 'Juridisch houdbare innovaties' en 1109 'stikstof ladder'. In uw vergadering van 5 oktober 2022 heeft de Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu (KNM) gesproken over het onderwerp "Behandelvoorstellen moties over stikstof, NLPG en landbouw". Daarbij heeft u onder andere de GS-brief "Behandelvoorstel moties 1103, 1105, 1108, 1109, 1110, 1111, 1113, 1114 en 1116" (PZH-2022-812931115) behandeld. In uw vergadering van 6 september 2023 heeft de Statencommissie gesproken over "Afdoeningsvoorstel moties 1108, 1109 en 1146".

Motie 1108 – Juridisch houdbare innovaties

In motie 1108 verzoekt u het college om met de agrarische sector en andere organisaties te bezien welke innovaties succesvol zijn of grote potentie hebben om stikstofemissies sterk te verminderen en te borgen. Ook verzoekt u het college om samen met de regering de juridische onzekerheden van deze innovaties in beeld te brengen, voorstellen te doen om deze onzekerheden weg te nemen zodat deze innovaties snel kunnen worden toegepast en de PS hierover voor 1 oktober 2022 te informeren. Ten slotte vraagt u aan GS om bij de regering erop aan te dringen een spoedprocedure te ontwikkelen, die de juridische toets kan doorstaan, zodat het mogelijk wordt om erkende of goedgekeurde innovaties snel te kunnen toepassen.

De commissie heeft in de vergadering van 5 oktober 2022 besloten om motie 1108 aan te houden met de reden dat op basis van de GS-brief het niet helder is voor een boer wat innovatie dan is als je hierin gaat investeren.

In reactie hierop kunnen wij u meegeven dat het investeren in innovaties één van de mogelijkheden is voor agrariërs om hun stikstofemissies te verminderen. Met technische maatregelen en voer- en managementmaatregelen kan tegen relatief lage kosten de stikstofuitstoot op korte termijn substantieel naar beneden worden gebracht. Johan Remkes stelt in zijn rapport [wat wel kan](#) dat innovatie (technologisch en sociaal) de komende jaren als serieuze oplossing kan gelden. Daarnaast zet ook het nieuwe kabinet zwaar in op innovaties.

Juridische houdbaarheid en stalmetingen

Echter zitten hier wel een aantal haken en ogen aan. Met name de juridische kant moet goed uitgewerkt worden. Het is voor de agrarische ondernemers namelijk belangrijk om met vertrouwen in de toekomst investeringsbeslissingen te nemen. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat afgegeven vergunningen standhouden bij de rechter. De rechter toetst aan de Nederlandse en Europese regels. Hiervoor is o.a. een RAV-lijst (Regeling Ammoniak en Veehouderij, een lijst die aangeeft met welk percentage bepaalde stalsystemen bijdragen aan de vermindering van de ammoniakuitstoot) opgesteld. De Raad van State (RvS) heeft echter geoordeeld dat bij de aanvraag van een natuurvergunning niet meer mag worden gerekend op de reductiefactoren van verschillende stalsystemen die weliswaar op de RAV-lijst staan maar waarvan de stikstofeffecten onvoldoende zijn bewezen.

Om bij te dragen aan de juridische borging van RAV-factoren zetten GS in op het meten op elk moment (real-time meten) van stallen om zo meer data over emissie te verzamelen. Dergelijke emissiegegevens kunnen een bijdrage leveren aan het verminderen van onzekerheden rond stikstofeffecten van stalsystemen. GS zijn in Nieuwkoop met fieldlab Groene Hart gestart met een pilot project stalmetingen. Daarnaast werken GS aan een subsidieregeling voor de verduurzaming van de landbouw, waarvan de eerste module zich richt op de verduurzaming van de melkveesector. GS hopen deze subsidieregeling eind dit jaar open te stellen. Een onderdeel van deze subsidieregeling is stalmetingen. Er komt geld beschikbaar voor melkveehouders in de omgeving van Nieuwkoop en provincie-breed.

Mogelijke stikstof reducerende maatregelen

De subsidieregeling voor de verduurzaming van de melkveesector vergoedt o.a. het opstellen van een bedrijfsontwikkelplan en voer- en managementmaatregelen via een KPI prestatiebeloning. Ook voorziet de subsidieregeling in vergoedingen voor technische innovaties.

Om de mogelijke maatregelen die agrarisch ondernemers kunnen nemen in kaart te brengen, heeft de provincie Zuid-Holland eerder PPP-Agro en DLV-Advies gevraagd om een overzicht van de mogelijkheden in de melkveesector. Op eenzelfde manier hebben Schuttelaar & Partners een overzicht gemaakt van de mogelijke maatregelen in de akkerbouwsector. De rapporten zijn op de [website](#) van provincie Zuid-Holland geplaatst.

De RAV-systematiek

De commissie heeft in de vergadering van 6 september 2023 besloten om motie 1108 aan te houden omdat er duidelijker gemaakt moet worden hoe het RAV-proces beter kan verlopen. Onderdeel daarvan is om in overleg met het Rijk te gaan om het toelatingsproces te verbeteren. Met name de provincies waar veel intensieve landbouw is en die sterk inzetten op innovatie (Gelderland, Noord-Brabant) zijn op dit proces van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid (LNV) en Infrastructuur en Waterstaat (I&W) aangehaakt. Zij kijken samen naar de mogelijkheden voor een nieuwe/aangepaste RAV-lijst, waarbij er wordt gewerkt met een onzekerheidsmarge in plaats van een emissiegemiddelde (waarop de RAV-factor nu is gebaseerd), waarbij een onzekerheidsmarge verwijst naar de bandbreedte van mogelijke afwijkingen rondom een berekend gemiddelde, die nodig is om onzekerheden in metingen of berekeningen te kunnen opvangen.

Het is al duidelijk dat verder onderzoek nodig is om de concrete werking in de praktijk vast te stellen, ten behoeve van passende beoordelingen. Ook is in het regeerakkoord aangekondigd dat het ministerie van I&W samen met het ministerie van LNV komt tot een nieuw stelsel van stalbeoordeling met het Programma Vernieuwing Stalbeoordeling. Waar mogelijk en waar nuttig dragen we als provincie Zuid-Holland bij om dit proces te versnellen. De RAV-systematiek en lijst blijft echter een verantwoordelijkheid van het Rijk, wij hebben daar als provincie beperkte invloed op.

Motie 1109 – Stikstof ladder

In motie 1109 vraagt u ons om samen met relevante partijen een stikstofladder te ontwikkelen. Voor stikstof hanteren we als uitgangspunt het trappetje van Remkes, een stapsgewijze aanpak om stikstofuitstoot te verminderen, van eenvoudige tot ingrijpende maatregelen. We moeten ons realiseren dat door de veelheid van opgaven de uitwerking en aanpak per gebied kan verschillen. Daarmee verschilt ook de beste aanpak. Het trappetje van Remkes is tot stand gekomen in overleg met relevante partijen en is voornamelijk gericht op agrariërs. In de commissievergadering van 6 september 2023 heeft u motie 1109 aangehouden omdat de motie uitgebreid dient te worden met natuurbeheer. Wij onderkennen dat natuurbeheermaatregelen een essentieel onderdeel zijn van de integrale aanpak voor natuurherstel; natuurbeheermaatregelen nemen we dus ook mee in onze aanpak. Onderdeel hiervan zijn de Natura 2000-beheerplannen.

Het beheer in de Natura 2000-gebieden wordt uitgevoerd door de grondeigenaren. Het 'basis'-natuurbeheer wordt gefinancierd vanuit de subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). De resultaten van het gevoerde beheer worden geëvalueerd (en zo nodig bijgestuurd) via monitoring, een gestandaardiseerde kwaliteitsbeoordeling en voortgangsgesprekken, zoals eerder toegelicht tijdens de technische sessie over natuurbeheer van 24 januari jl. Voor de Natura 2000-maatregelen is er een soortgelijke cyclus van evaluatie en bijsturing via veldbezoeken, monitoring en voortgangsgesprekken. Daarnaast vindt elke 6 jaar een evaluatie plaats van de uitgevoerde maatregelen en de voortgang van doelrealisatie in het beheerplanproces. De resultaten daarvan worden vastgelegd in de Natura 2000-beheerplannen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. En wij stellen voor om de moties 1108 en 1109 als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff